

STEFANIA KRUKOWSKA

ur. 1939; Komodzianka

Miejsce i czas wydarzeń	Komodzianka, PRL, współczesność
Słowa kluczowe	projekt Etnografia Lubelszczyzny, kultura ludowa, Komodzianka, obrzędowość doroczna, Zaduszki, Wszystkich Świętych, wierzenia o zmarłych, strojenie grobów, pokarm dla dusz, kasztany, śnieguliczka, sól, tłuczony węgiel, świeczki, zmarła matka

Strojenie grobów i Zaduszki

Nawet strojenie tych grobów to, to to zupełnie inne było jak dziś. Kto by pomyślał że tam może być czerwony kwiat na na grobie. Groby się stroiło właściwie to tak było, że ludzie nie oporzędzali grobów przez cały rok tylko tak zarosło zielskiem jakim tam tylko mogło zarosło tym zielskiem a potem dopiero na Wszystkie Świętych wrywali te te zioła to wszystko i, i stroili groby w ten sposób, że kasztany były, była śnieguliczka [...] takie białe jagódki, taki krzewik. I było co - sól, tłuczony węgiel i tym się ubierało groby. No i były świeczki, zniczy jeszcze nie było tylko choinkowe takie cieniutkie świeczki. Ale były różne takie przepowiednie o jednym że to, w północek, z dnia Wszystkich Świętych a na Zaduszny Dzień była yyy wszystkie dusze ze cmentarza szły do kościoła. Wszystkie szły. I tak jednej matce zmarła córka i ona tak bardzo za nią płakała, tak zawsze płakała o nią. No ale to poszła do księdza i mówi, że jakby to, że ona by chciała jeszcze ją zobaczyć. To ksiądz mówi że właśnie wtedy te wszystkie dusze idą ze cmentarza do kościoła i niech ona sobie usiądzie pod kruchtą i i czeka i patrzy. To tamta ta córka tam kiedyś pójdzie. I idą te dusze idą, ta kobiecina przygląda się nie ma tej córki. Idą i idą wreszcie ona idzie na samem końcu, niesie dwa dzbany pełne łez, tych matczynych łez. I mówi do tej matki: „Nie płacz bo mnie jest tak ciężko, że jest mi tak ciężko z tymi łzami. Na próg mieszkania wynoszono jadło i że to właśnie w ten ten, w to przełomową noc ta dusza, dusze przychodziły i zjadały to jadło.

Data i miejsce nagrania	2012-04-24, Zaburze
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Transkrypcja	Justyna Lasota
Redakcja	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"